

EKONOMSKI FAKULTET – Podgorica

Lekcija 5

Na ela bilansiranja

Na elu bilansiranja

Na elu bilansiranja su principijelna pravila prikazivanja bilansa i utvrđivanja vrijednosti bilansnih pozicija

Na elu bilansiranja se primjenjuju u zavisnosti od cilja bilansiranja

- **Na elu stalnosti**
- **Na elu zaštite povjerilaca**
- **Na elu uzro nosti – na elu korelacije**
- **Na elu opreznosti**
  - na elu realizacije
  - na elu impariteta
  - na elu niže vrijednosti
  - na elu dnevne vrijednosti
  - na elu najviše vrijednosti
- **Na elu finansijske pažnje**
- **Na elu istinitosti**
- **Na elu jasnosti**
- **Na elu povezanosti bilansa**
  - Na elu identiteta bilansa
  - Na elu kontinuiteta bilansa
  - Na elu podudarnosti bilansa

➤ Na elo stalnosti

Na elo stalnosti podrazumeva da preduze u nije unaprijed odre en životni vijek.

Preduze e je osnovano s ciljem ve itog opstanka, ve ite egzistencije. U tom neograni enom veku trajanja preduze a nužno je permanentno periodi no bilansiranje, najmanje jednom godišnje, radi polaganja ra una, ocenjivanja finansijskog položaja i finansijskog rezultata kao podloge za upravljanje preduze em.

➤ Na elu zaštite povjerilaca

Na elu zaštite poverilaca polazi od imovinskog shvatanja bilansa, što pripada stati koj teoriji bilansa.

Zaštita garantne supstance zahteva oprezno bilansiranje finansijskog rezultata, kako bi se sprije ilo preliavanje supstance u finansijski rezultat a time i u potrošnju, što odgovara na elu opreznosti, koje, tako e, zahteva oprezno odmjeravanje finansijskog rezultata, procjenjivanje rashoda na više i prihoda na niže.

➤ Na elu uzro nosti

Na elu uzro nosti, u literaturi poznato i kao na elu korelacije, zahteva da se pri obra unu periodu rezultata prihodima dodele svi prihodi i rashodima svi rashodi koji su nastali u obra unskom periodu i iskažu u bilansu uspeha.

Na elu uzro nosti se primjenjuje i pri alociranju troškova na nosioce odnosno u inke, što zna i da se troškovi dodeljuju onom nosiocu troškova koji je te troškove prouzrokovao.

Na elu uzro nosti, najzad, primenjuje se i kod utvr ivanja nabavne cijene, koja služi za vrednovanje osnovnih sredstava, zaliha materijala i robe.

➤ Na elu opreznosti

Suština ovog na elu zahteva odmjerenje prihoda na niže i odmjerenje rashoda na više ali uz isključenje samovolje i potcjenjivanja finansijskog rezultata iz manipulativnih razloga.

Na elu opreznosti se ostvaruje preko primjene slede ih na elu: realizacije, impariteta, dnevne vrijednosti, najviše vrijednosti i najniže vrijednosti, koja imaju ulogu podna elu na elu opreznosti.

➤ Na elu realizacije

U osnovi ovog na elu leži zahtjev da se dobitak ne može iskazati ako tržišno nije potvr en, verifikovan.

Ovo prakti no zna i da prihodi moraju da budu potvr eni kroz akt realizacije proizvoda na tržištu.

➤ Na elo impariteta

Na elo impariteta zahteva iskazivanje gubitaka iako oni nisu tržišno verifikovani.

➤ Na elu najniže vrijednosti

U osnovi ovog na elu stoji zahtev da se imovinski delovi bilansa mogu procjenjivati uz pomoć nabavne cijene ili cijene koštanja ali pod uslovom da nabavna cijena i cijena koštanja nijesu više od vladajućih tržišnih cijena.

Na elu najniže vrijednosti se ne odnosi na imovinske djelove koji predstavljaju dugoročna ulaganja, odnosno ne odnosi se na osnovna sredstva.

➤ Na elo dnevne vrijednosti

Na elo dnevne vrijednosti odgovara imovinskom shvatanju bilansa, bilansirana imovina odgovara vrijednosti koja se može unoviti.

Dnevna cijena se upotrebljava samo u okviru na elu najniže vrijednosti i na kraju života preduzeća, kada zaista postoji potreba iskazivanja imovine preduzeća.

➤ Načelo najviše vrijednosti

Ovo načelo se primenjuje na obaveze i tranzitornu pasivu.

Dugoročna rezerviranja

Razgraničeni obračunati troškovi

Razgraničeni prihodi

Obaveze se bilansiraju najmanje u visini nominalne vrijednosti ali se one i povećavaju, bilo pripisivanjem postojećim obavezama, bilo stvaranjem novih obaveza u slučaju kada postoji realna mogućnost da se obaveze povećati.

➤ Na elu finansijske pažnje

Primjena na elu opreznosti u bilansiranju mada je prvenstveno usmerena na oprezno odmeravanje finansijskih rezultata neizbežno dovodi od stvaranja latentnih rezervi što odgovara na elu finansijske pažnje.

Poštovanje na elu finansijske pažnje doprinosi **smanjenju rizika** od budu ih negativnih finansijskih rezultata, jer ovo na elu, odnosno, **skriveno samofinansiranje** smanjuje obaveze a time i rashode po osnovu finansiranja odnosno kamata.

➤ Na elo istinitosti

Na elo istinitosti, zahtijeva bilansiranje koje ne dozvoljava pojavu u bilansu ni latentnih rezervi ni skrivenih gubitaka.

➤ Na elo jasnosti

Na elo jasnosti u osnovi zahteva jasno u bilansa u smislu da su ta no i razumljivo nazvane bilansne pozicije, odnosno da je jasno šta one izražavaju, odnosno predstavljaju, što se odnosi **na zahtev raš lanjivanja** bilansnih pozicija u bilansu stanja i bilansu uspeha i **na zabranu kompenzacije (prebijanja)** pojedinih pozicija aktive i pasive, odnosno rashoda i prihoda.

➤ Načelo povezanosti bilansa

Načelo vremenske povezanosti i uporedivosti bilansa ostvaruje se preko načela: **identiteta bilansa, kontinuiteta bilansa i podudarnosti bilansa** koja imaju ulogu podnačela načela vremenske povezanosti.

➤ Načelo identiteta

Pod identitetom bilansa podrazumeva se jednakost (istovjetnost) bilansa otvaranja jednog obračunskog perioda sa zaključnim bilansom prethodnog obračunskog perioda.

Bilans otvaranja za tekuću godinu, mora biti jednak (istovjetan) zaključnom bilansu za prethodnu godinu.

➤ Načelo kontinuiteta

Kontinuitet bilansa označava vremensku povezanost više uzastopnih zaključnih bilansa. Razlikujemo **formalni** i **materijalni** kontinuitet zaključnih bilansa.

Formalni kontinuitet zaključnih bilansa zahteva da se niz uzastopnih bilansa po spoljnoj formi ne smiju razlikovati. (isti nazivi bilansnih pozicija, ista sadržina bilansnih pozicija i isti redosled upisivanja bilansnih pozicija u bilans).

Materijalni kontinuitet zaključnih bilansa podrazumijeva da je u nizu uzastopnih zaključnih bilansa primijenjen isti način procjenjivanja bilansnih pozicija.

➤ Na elo podudarnosti bilansa

Podudarnost bilansa je u osnovi podudarnost finansijskog rezultata (dobitka).

Podudarnost finansijskih rezultata postoji ako je **zbir periodi nih finansijskih rezultata ravan totalnom finansijskom rezultatu** koji se utvr uje na kraju života preduze a kao razlika izme u sopstvenog kapitala iskazanog u krajnjem likvidacionom bilansu i sopstvenog kapitala iskazanog u osniva kom bilansu.